

Kamunun Fiyatlamaya Yaklaşımı Rasyonel Değil

NEZİH BARUT - İLAÇ ENDÜSTRİSİ İŞVERENLER SENDİKASI (İEİS) YÖNETİM KURULU BAŞKANI

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) Yönetim Kurulu Başkanı Nezih Barut sektörün içinde bulunduğu güncel durumu özetledi. İEİS Yönetim Kurulu Başkanı Nezih Barut ithalden imale geçişe, hız kesmeden ve taviz vermeden yerleşmeye öncelik verilmesini desteklediklerini belirterek Sağlık Bakanlığı'ndan beklentileri konusunda şunların altını çizdi: "Geri ödemeler belirsiz ve uzun, kamunun fiyatlamaya yaklaşımı rasyonel değil. Bu sorunlar çözüme kavuşturulmalı."

H.M: Sektörünüzün bugün içinde bulunduğu güncel durumu özetler misiniz?

N.B: Ülkemizde gelişmiş ülkelerle rekabet edebilecek potansiyele sahip bir ilaç endüstrisi mevcut. Köklü geçmişimiz, üretim deneyimimiz, ileri teknolojiye ve yüksek katma değere dayanan yapımız ve nitelikli insan gücümüz bu potansiyeli besleyen en önemli unsurlar.

Türkiye ilaç pazarı dünyada en büyük 17'nci pazar konumunda. Endüstri yaklaşık 500 kuruluş, 85 ilaç, 11 hammadde üretim tesisiyle hastalara 11 binden fazla ürünü ulaştırıyor. 35 binden fazla çalışanıyla Türkiye ekonomisine ve toplum sağlığına değer katıyor.

Endüstrimiz için hedefimiz, Ar-Ge yetkinliğini daha da artırmış, özellikle biyoteknoloji alanında olmak üzere daha yüksek katma değerli ürünler üreten, küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmesidir. Bu kapsamda İEİS olarak, Türkiye'nin stratejik öneme sahip sektörlerinden birisi olan endüstrimizi geleceğe taşıyacağına inandığımız Ar-Ge, üretim, istihdam ve ihracat odaklı bir vizyonla çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz.

Endüstri, Ar-Ge alanındaki çalışmalarını her geçen gün artırmaya devam ediyor ve birçok farklı alanda inovatif faaliyetler gerçekleştirerek yeniliğe yatırım yapıyor. Akredite Ar-Ge merkezi sayımız 2010 yılında 4 iken bugün 31'e yükselmiş durumda. 2010-2016 yılları arasında endüstrinin Ar-Ge harcamaları yüzde 138 artışla 219 milyon TL'ye ulaştı.

Bilim ve teknoloji alanındaki yeni gelişmeler ışığında hem dünyada hem ülkemizde bitkisel ve kimyasal kaynaklı ilaç üretimi, yerini hızla biyoteknolojik ilaçlara bırakıyor. Dünyada biyoteknolojik ilaçların kullanım oranı yüzde 20'lere ulaşmış durumda ve artmaya devam ediyor. Ülkemizde de benzer bir durum söz konusu. Türkiye'de biyoteknolojik ilaçlar Eylül 2018 itibarıyla, 5,1 milyar TL ile reçeteli ilaç pazarı içerisinde yaklaşık yüzde 17,5'lik bir paya sahip.

Firmalarımız ülkemizi biyoteknoloji gibi stratejik bir alanda geliştirmek için var güçleriyle çaba gösteriyorlar, bu alana uzun vadeli bakış açısıyla, yüksek maliyetli yatırımlar yapıyorlar.

Endüstrimiz son yıllarda ihracat alanında da önemli bir atılım içinde. Avrupa Birliği, Bağımsız Devletler Topluluğu, Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere 160'dan fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyor.

İlaç ihracatımız 2010-Eylül 2018 arası dönemde yüzde 92 düzeyinde arttı. Aynı dönemde, Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 45 oranında arttığı düşünülürse,

endüstrinin bu ortalamanın çok üstünde bir yükseliş kaydetmesi son derece umut verici bir gelişme.

H.M: Sektörünüzün Sağlık Bakanlığı'ndan beklentilerini öğrenebilir miyiz?

N.B: İlaç endüstrimizin stratejik ve ekonomik önemi, kamu otoritelerimiz tarafından da gayet iyi biliniyor ve bu kapsamda destekleyici politikalar belirleniyor. Ancak, ilaç fiyatlarının belirlenmesinde kullanılan düşük döviz kuru uygulaması tüm bu özverili çabaların önünde önemli bir sorun oluşturuyor. Bilindiği gibi 2018 yılı için Euro kuru 2,6934 TL olarak belirlendi. Bu değer Euro kurunun mevcut seviyesiyle karşılaştırıldığında çok düşük bir düzeyde ve ekonomik olarak gerçekçi değil.

İthalatın imale geçişi destekliyoruz

Türkiye'nin stratejik sektörlerinden olan ilaç endüstrimizin gelişimini devam ettirebilmesi için dengeli ve sürdürülebilir fiyat politikalarıyla desteklenmesi büyük önem taşıyor. Ülkemizin bugün içinde geçmekte olduğu sıkıntılı süreç dolayısıyla ilaçta yerleşme ve teknolojik dönüşüm hamleleri her zamankinden daha fazla önem arz ediyor. Bu kapsamda, Sağlık Bakanlığı'mızın önderliğinde 2016 yılında hayata geçirilen "İlaç Sektöründe İthalatın İmale Geçiş Uygulaması"nı sonuna kadar destekliyoruz. İlk üç fazında ilerleme kaydedilen, dördüncü ve beşinci faz çalışmalarına da başlanan bu proje sektörümüz adına hayati önem taşıyor. Bu uygulama üretimimizdeki artış eğilimini olumlu etkilemiş durumda. Uygulamanın etkisiyle ithalattaki azalış dış ticaret verilerine olumlu olarak yansdı.

Yerleşme: "Hız kesmeden taviz vermeden"

Ayrıca yerleşme politikası çerçevesinde üretim tesislerimizde sözleşmeli üretim yaptırmaya başlayan ve uluslararası standartlarımızı ve maliyet avantajımızı gören çokuluslu firmalar diğer pazarlar için de üretim anlaşmaları yaparak ihracatımıza katkı sağlıyor. Bu kapsamda yerleşme politikasına hız kesmeden ve taviz vermeden devam edilmesini bekliyoruz. Yukarıda dile getirdiğimiz üzere, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ilaç pazarının giderek artan oranda bir kısmı biyoteknolojik ilaçlara evriliyor. Bu nedenle ithalatına bağımlı olduğumuz bu ürünlerin bir an önce ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi önem taşıyor. Ülkemizin bu alandaki rakipleri ile etkin rekabet edebilmesi için özel sektör tarafından yapılan yatırım ve çalışmaların sağlıklı bir ekosistem içinde gelişebilmesi için doğru şekilde kurgulanmış bir mevzuat ve teşvik ortamı bü-

yük önem taşıyor. Bu kapsamda mevzuatımızda, halk sağlığı ve bilimsellikten ödün verilmeden, bu ürünlerin pazara sunulma sürelerinin mümkün olduğunca kısa tutulması sağlanmalıdır. Ülkemizin rekabet ettiği ülkelerde biyoteknoloji alanındaki hızlı gelişim bu şekilde sağlanmıştır. Aksi takdirde, ürünlerimizin pazara sunulmasında yaşanacak gecikmeler küresel anlamda pazar payı almamızı engelleyerek ciddi fırsat maliyetleri ortaya çıkaracaktır.

H.M: Sektörünüzün Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan beklentilerini öğrenebilir miyiz?

N. B: SGK'nın İlaç Geri Ödeme Yönetmeliği'nde devam eden güncelleme çalışmalarını yakından takip ediyoruz. Mevcut durumda İlaç Geri Ödeme Komisyonu başvuruları yılda iki kez yapılıyor. Ancak uygulamada bu dönemler uzayabiliyor ve altı ayı geçebiliyor. Bu durum firmalar açısından belirsizlik yaratıyor. İlaçların geri ödemeye girme süreçlerini yavaşlatıyor ve dolayısıyla ürüne erişimde gecikmeler yaşanıyor. Bu kapsamda başvuru dönemi sayısının ikiden üçe çıkartılması ve dönemlerin başlangıç ile bitiş

tarihlerinin netleştirilmesi uygun bir çözüm olacaktır.

Geri ödemeler belirsiz ve uzun

Bunun yanında geri ödeme değerlendirme süreleri belirsiz ve çok uzun olduğundan, taban kamu birim fiyatının yüzde 5 altında fiyatla başvuru yaparak geri ödeme listesine hızlıca girmek firmalar için tek öngörülebilir seçenektir. Ancak her defasında taban fiyatın düşmesine neden olan bu başvurular, zamanla söz konusu eşdeğer grupta yer alan tüm ilaçların pazarda bulunabilirliğini riske atıyor. Bu çerçevede, yüzde kuralının kaldırılarak eşdeğer ürünlerin otomatik şekilde geri ödeme listesine dahil edildiği bir uygulamaya geçilmesi uygun olacaktır. Son olarak, ilaç pazarını önemli ölçüde etkileyecek nitelikteki düzenlemelerde, ilgili tarafların görüşünün alınması ve taraflara makul bir geçiş süresi tanınması da son derece önemli bir konu.

H.M: Sektörünüzün diğer sağlık sektörü paydaşlarından beklentilerini öğrenebilir miyiz?

N. B: Hekimlerimizden ve eczacı-

larımızdan en büyük beklentimiz endüstrimizin gücü ve geleceği olan yerli üretimi desteklemeleridir. Hem konvansiyonel hem de biyoteknolojik ilaçlarda üretim teknolojilerimizin ve yetkinliğimizin artması ancak bu ilaçların hastalıkların tedavisinde kullanılmasıyla ve tercih edilmesiyle mümkün olacaktır.

H.M: 2019 yılının sektörünüzün genel beklentileri açısından nasıl bir yıl olacağını düşünüyorsunuz?

N. B: Sağlık Bakanlığı'mız, diğer kamu kurumlarının da desteğini alarak endüstrimizin daha ileriye taşınması ve önündeki engellerin kaldırılması yönünde titizlikle çalışıyor. Biz de İEİS olarak faaliyetlerimizle sektörümüzü ve ülkemizi desteklemek için var gücümüzle çalışıyoruz. Tüm paydaşlar olarak Türkiye ilaç endüstrisinin rekabet gücünü artırmak, endüstrimizi dünyanın önde gelen endüstrilerinden birisi konumuna getirmek için ortak bir amaç etrafında toplanmış durumdayız.

Döviz kuru engeli

Ancak bu hedefimizin önünde daha önce bahsettiğimiz gibi önemli bir döviz kuru engeli bulunuyor. Sektörümüzün kamunun rasyonel olmayan fiyatlama yaklaşımı nedeniyle yaşadığı kan kaybı artık onarılmaz raddeye geldi. İlaç endüstrisi olarak, kamunun ilaç harcamalarından tasarruf etmek için gösterdiği çabaya uzun yıllardır çok büyük fedakarlıklarla katkı sağlıyoruz. Ancak, bu hayati sorun çözülmeden endüstrimizin gelişimini destekleyecek ve hedeflerine ulaşmasını sağlayacak yatırımları yapmamız artık mümkün görünmüyor. 2019 yılının bu sorun çözülmediği takdirde, hem ilaç arzı hem endüstrimizin gelişimi açısından sıkıntılı olacağını düşünüyoruz. ■